

Fìlipì

ɔ̄ pbàkrístò tò Pølò andí bhàrèwà

Yàrfì bhàrèwà ò ì nòtù ádròdrò dhu tí dhu

Yësù bhà uvitatalé Pølò mà odhinà Sílà mònà náapè ndi ènò Ídzì Mákërà wemberè té Filippì tó kigò ɔ̄ bhà tò, abádhí ràdè kànisà àngbe i ale tò (Kas 16.12-40). Ndì kigò iñ' Mákèdònyà tó pbìri ò, ndì Mákèdònyà ràdè iñ' Phagírlíkí tó pbìri-rorò. Filippì tó kigò ɔ̄ kànisà niñ' ndì wemberè té ka kangbe Ùlayà tó pbìri ò kànisà.

Pølò andí yàrfì bhàrèwà imbi ò ndì ndf' iñ' rörò, mbèmbè azà kumì dòná atdi nà ato ádà ndì Yësù ka kégù dhu-dzidò rörò. Ka kirè nga ndì imbi riñ' Rómà tó kigò ò. Filippì tó kigò ɔ̄ ábhò pbàkrístò niñ' iñzì ní Pbàyahúdí. Ní Pølò andí bhàrèwà abádhí tò, ndíñ' ndì ndabò té abádhí-afí ròtsì obì ní, ndirò ndíñ' ndì ndonzi té abádhí rikò pòtsò fityò a'uta ò, ndirò ròkò dhèdhe ò (Fil 1.25). Ròsè dòtsí, kädè òtsò àbhò abádhí tò, yà fìndà abádhí úbho perè-okú dò rò (1.5; 4.10-20).

Bhàrèwà-nyìtì ka kóhù té dhu

- Pølò rí òtsò àdú Kàgàwà tò Filippì tó kigò ɔ̄ *pbàkrístò-okú dò rò, ndàdè abádhí ndì ndózè té dhu òvò abádhí tò dhu (1.1-11).
- Pølò ríñ' imbi ò Ídzì Mákërà ènò ndì ndarí dhu-okú dò rò, pbètò, iñè kà ríñ' imbi ò rörò, ndì Ídzì Mákërà ràdè àmbe àrà dò angyi té dhu (1.12-26).
- Pølò rí Filippì ɔ̄ pbàkrístò ònzi ròkò atdinga ò, ndirò ròkò yoròwà ɔ̄ Yësù bhà ñfò ò dhu (1.27-2.18).
- Pølò rí odhína Tímòtewà mà Èpàfròditò mònà ònzi ndòvì Filippì, ndíñ' ányì pbàkrístò-afí nabhé té ròtsì obì dhu (2.19-30).
- Pølò rí pbàkrístò ònzi ròdò iñ' titò té mài límó rò rò dhu mà, kà rí abádhí ònzi rikò pòtsò fityò a'uta ò dhu mònà dhu (3.1-4.9).
- Pølò rí òtsò àbhò Filippì ɔ̄ pbàkrístò tò abádhí íbhò fìndà perè-okú dò rò dhu (4.10-20).
- Bhàrèwà ríku dòná rò ovita ní Pølò rí pbàkrístò òvì dhu (4.21-23).

Pølò rí Filippì ɔ̄ pbàkrístò nòvì dhu

1 ¹ Ìma Pølò, Tímòtewà mònà, mǎ'i ní Yësù Krístò bhà inò. Ma màndí yàrfì bhàrèwà fékù, nyé kóró, yà Filippì tó kigò ɔ̄ nyé nyáróko, ndirò yà Yësù Krístò-nyutìsi nyé nyaré ² Kàgàwà bhà ale té rò. Ndirò, ma màndí ka átò fuké ádròdrò ale mà dìyákónà mònà tò. Alé t' Ábanà Kàgàwà mà, alé tó Ádrèngbále Yësù Krístò mònà nákà 'aso nyé, 'adè nyábhù nyökò mårangà ò.

Pølò rí ndítsò Filippì tó kigò ɔ̄ pbàkrístò dò dhu

(Kòl 1.3-11)

³ Ma marí òtsò àbhò bìlìnganà pbákà Kàgàwà tò nyé ma mìrè rò. ⁴ Kóró kàsùmì ɔ̄ ma míf mítso dèké kóró rò, ma marí mítso dhèdhe nà. ⁵ Obhó té, ròpè ndì yà nyé nyakò Ídzì Mákërà òná idhò ò rò, rírà àhù kòmbí nga ò, alé kúngbò alé nyé mònà ndì Ídzì Mákërà t' ènòta-kàsò ò. ⁶ Obhó dhu té ma mà'u dhu ní: Kàgàwà, a'uta tó yàrfì idzì kasù nòpè nyukutìsi ale, ràrì kònzi ònzi, ndàrà iñòna Yësù Krístò ríngò òná idhò ò. ⁷ Dhu àkà obhónanga dò miñ' wòrì irèta nà okuké dò rò nyé kóró, ma marí nyérè afidù ò bìlìnganà dhu-okú dò rò. Obhó té, nyé nyúngbò nyé atdísíkpà ìma mònà yà Kàgàwà íbhò idù idzinga ò, yà iñè ma míf kòmbí imbi-dzà ò òná kàsùmì ɔ̄ mâtí, yà ma múbhì mugyè rò Ídzì Mákërà-okú dò rò, mambe kènò dò indrò tò obì nyé nà òná kàsùmì ɔ̄ mâtí. ⁸ Obhó té,

Kàgàwà nyé mà néní wà dhu ma rózè nyí atdíðò, nyí kóró yà Yésù Krístò ózè nyí ní ádrängbá àzè-tídò ní.

⁹ Ndirò yàrì ní ndì Kàgàwà-fó ma móñzina pbákà itsòta ñ dhu: kà rákà ndàbhú fáká àzè rísé ndì atdíðò nzínziké ñ, inga t'ánita ñ ndirò dhu-ñnga t'óvòta ñ, ¹⁰ ndíní nyí nyadò tí ídzì dhu tí nyí nyáká nyónzì dhu nówò. Ndì dhu bhéyi ní ndì, Krístò riingo yà adzì ñ nínganí, nyí nyiláya kà-nyíkpó ñ, nyí¹¹ mbá nzére dhu tí ka kózàma dhu nà nyukhtsi.

¹¹ Fáká ipírøngá ñ, nyí nyádù ¹² obhónanga tó mâtso nà abhàbhó nyé, Yésù Krístò rí kasú ñnzì nyukhtsi nídhuní. Ndirò ndì dhu tí àla rò, indrù rádò Kàgàwà ilè, 'àdò ifenà.

Ídzì Mákérù rárà angyi tí àzèmbè Polò rí¹³ imbi ò rórò dhu

(Mrk 9.38-40; Róm 14.7-8; 2Kò 5.1-9)

¹² Àba Kàgàwà-níñzó, ma mózè nyení dhu ní, yà rùdú ndì nónzì dhu rónzì Ídzì Mákérù dzànà obhó nyé rárà angyi. ¹³ Obhó tí, lìwalí blá idzá ale kóró, kóró ngákpa ale mánà, néní wà dhu ma rárí¹⁴ imbi-dzà ò Krístò tò ma márí kasú ñnzì dhu-okú dò rò. ¹⁴ Íma ka kósò dhu-okú dò rò, ábhò pbákristò nyé nápbá afiya Ádrängbále Yésù rò, 'àdò ¹⁵ obi nà atdíðò, 'ènò Kàgàwà bhà Òte ìmbá òyá odóna. ¹⁵ Obhó tí, abádhí nzínzi ñ atdíðhená ale rí Krístò dò Ídzì Mákérù ènò adha tó afiya nà, ndirò agóta tó afiya nà. Pbétè, ngákpa ale rí kénò idzì afiya nà. ¹⁶ I ale rí kénò tí ózé ma ní àzè-okú dò rò, abádhí néní wà dhu, ma rárí¹⁷ imbi ò ndíní ma mugye tí ìmbo Ídzì Mákérù dò dhu-okú dò rò. ¹⁷ Pbétè, kókò ngákpa ale rí Krístò dò Ídzì Mákérù ènò agóta tó afiya nà, ndirò abádhí tó iréta rí¹⁸ nzére. Abádhí rí inga iré tí rárí apbè ìtrò dûdú imbi-dzà ñ. ¹⁸ Níñò, ndì dhu mà rónzina dhu rí¹⁹ mbá! Dhu apé ²⁰ abádhí tó iréta rí²¹ nzére dhu tí, ndirò ngátsi ní obhó dhu tí, ní Krístò dò mákérù ka kòvò wà. Ní ndì dhu-okú dò rò idhèdu ika wà ndì. Ndirò idhèdu rámbe ndìka dò ikà tí tí.

Polò òzè ndilè Krístò nyíkpóna nà ndì ndí²² rò, ndirò ove mâtí dhu rí²³ rò dhu

¹⁹ Obhó tí, ma mèni wà dhu fáká itsòta-okú dò rò, ma rárí ògà ògà. ²⁰ Yà ma mí dhu ñdò, ndirò yà ma mí dhu-atdyú ðho atdíðò dhu bhéyi tí, nyídu ábhò rí riwè atdí dhu mà rí²¹ mbá. Pbétè yà kóró idhò ñ ma márí Krístò ilè dhu bhéyi tí, ma móngo kílè kóró pbákà obi nà, dhu apé ²² ma mádi nyíkpódu nà ndirò ngátsi ní ma móvè dhu mâtí. ²¹ Obhó tí, idù, pbákà ipírøngá ní Krístò, ndirò ñvè ma móvè dhu ní idzì dhu nyé ròsè. ²² Pbétè dhu apé ²³ ipírøngá nà ma mí²⁴ dhu rí²⁵ atdíðò akà pbákà kasú-okú dò rò dhu tí, ní ma mèni nzá ma mádù òvònà dhu. ²³ Obhó tí ma mí²⁶ syó dhu nzínzi ñ: ma mí atdyúna ðho dhu ní máh yári ipírøngá ñ rò, mówù ðko atdíkpá Krístò mánà. Ndi nàmbènà ndì ²⁷ idzì dhu nyé ròsè atdíðò. ²⁴ Pbétè akákà dhu nyé ròsè atdíðò ní, madì ipírørdò okúktò dò rò. ²⁵ Níñò inè ma mí²⁸ a'uta nà wò dhu dò nídhuní, ma mèni dhu àdò ma rárí àdò. Mákó atdíkpá nyé mánà dzènàké t'ónzita tò, ndíní nyí nyabá tí otu nyówù angyi, nyádù ²⁹ dhéhdhe nà fáká a'uta ñ. ²⁶ Ndi dhu bhéyi ní ndì, idhèké ³⁰ ndìka atdíðò Yésù Krístò-nyátsi, nyí nyí kàdu ma tdítò tíké ò dhu àlè rò.

Pótsò ka kíko a'uta ñ dhu

²⁷ Nyí nyáká nyé³¹ Krístò bhà Ídzì Mákérù rúdhëna dhu nà ndì nákò mâtso nà. Ndi dhu bhéyi ní ndì, ìmbá ma mímà nyändà ndirò ngátsi ní, ìmbá ma mádi ñnzì mirà nyändà, ní ma mózè dòtsí mirà dhu ní, nyí ríkò wà pótsò fáká atdí iréta ñ, ndirò nyí kóró atdíkpá, nyí rárí ³² ila úgye atdyúka nyé nà, yà àlè ká'ù Ídzì Mákérù-okú dò rò. ²⁸ Apé nyàbhú fáká ðmvú-çdà rísi àkà akekpá mâtí. Ní fáká mánzì râdà dhu ìtè abádhí tò iwà abádhí rùwí, pbétè fáké kà rítëna dhu ní iwà nyí rágá. Ndirò ndì dhu náhù Kàgàwà bhà rò. ²⁹ Obhó tí, Krístò nàndà dhu ní Kàgàwà ábhò idzinga fáké. Ndi idzinga ní nzí ká'ù nyí nyí dhu kélè, pbétè kókú dò rò nyí nyí apbè àbà dhu mà átò. ³⁰ Kòmbí nyí nyungbò wà nyí atdíkpá ima mánà ila t'úgyeta-otù ñ. Ndi ila ní yà iwà nyí nyála ma mûgyena ró, ndirò yà inè ma mí³¹ ma mûgyena ró kòmbí mâtí ila.

Krístò bhà yorowà mà, kàbhà ádrèngbànga mânà

(Rom 15.1-7; 2Kò 8.9; Kòl 1.15-20; Èbr 1.1-4)

2 ¹ Ábanžzo, nyí nyapé ² Krístò-nyetsì nyí nyóko dhu nábhù nyí nyotsì obi dhu tí, nyí nyapé ² kàbhà àzè nábhù afikù ròtsi obi dhu tí, nyí nyapé ² izu abà ka kí ìndrú dò dhu tó ale-afí nà nyí nyí ² dhu tí, ² nírò, nyàbhù idhèdu ríka ndì atdídò, atdí irèta ³ nyí nyóko dhu-otù ³. Nyòzè nyí nzínzikù ³ Krístò náazè nyí dhu bhéyi, atdyúku ràdè ² atdí dhu dò tó. ³ Àpé nyòngò atdí dhu mà nónzì agóta tó ale-afí nà, ndirò imbà tína nà ivita tó ale-afí nà. Nyòngò öko yorowà nà nzínzikù ³, ìngbàti ilí ndì ale mà nzínzikù ³ ròzù odhìnà ádrèngbàle tí ròsè dòna nà ndítírò. ⁴ Ìngbàti ilí ndì ale mà nzínzikù ³ nákà nzá ndònè ídzinga fìndà tí ndítírò, pbétè kàkà ndònè ka ngækpà ale tò átò.

⁵ Nyí nyákà nyí ² na nzínzikù ³ ófò ní, Yésù Krístò ² nà nyènatsì ófò.

⁶ Ròpè ndì dòna-kpa ò rò, Ábadhi ní ² Kàgàwà nyà bhéyi, pbétè kázù nzá Kàgàwà bhéyi ndì ndí ² dhu, rí ² ndì ndì ndádù ndípbì ròna dhu tí.

⁷ Kàbhà pbéndà ádrèngbànga kóró, kugù ndì ìndrú bhéyi, ndàdù ndègèrè ndòngò ino tí.

⁸ Kífo ndì obvò ndítírò ndíftu Kàgàwà, ràrà àhù ndì ndóvè dhu ò. Ndi kàbhà ove ní ² mèsàlabhà dò ova^a.

⁹ Ní ndì dhu-okù dò rò, Kàgàwà nyà ndítírò nídzí ka orá nyà atdídò, ndàbhù kóró ova dòna ósè ova kà tò.

¹⁰ Kàgàwà avò ndì ova kà-dò, ndíñt ndì ova rò, yà ndì ndabhlò kóró dhu-tsí: yà òrà-akpà ò arí ² ipirònga nà ale mà, yà adzi dò arí ² ale mà, kà-tsí arí ² ale mânà kóró náukò tí otdyèya-do kònzi.^b

¹¹ Ndirò kánzì ka, ndíñt kóró ale náovò tí dhu, 'atí: Yésù Krístò ràrò ndì Ádrèngbàle. Ndi dhu bhéyi ní ndì, kóró ale ràdè Kàgàwà Ába nílè.

Krístò bhà yorowà tó ófò idy ka kí dhu

¹² Nírò odhíidù, yà atdídò ma mózè nyí rò, nyí nyí ² ifuta nà yà tikú ma mí ² òná kóró kásüm ³. Ní, nyí nyákà nyönzì ka atdídò ròsè kòmbí, yà imbà ma mí ² atdíkpá nyí mânà rò. Nyí nyákà nyöngò iwa nyí nyába ògù dhu ité kásükù tó ídzì itse-otù ³. Nyí nyákà nyönzì kasù füká a'uta ní kóró ifuta nà Kàgàwà-ònzì. ¹³ Obhó tí, Kàgàwà ní ndì rí kasù ònzi nyakutsì, ndàbhù nyí nyözè dhu nyádè dhu ònzì àdhàdhì ndì nyà ndì ndùdhe ka dhu bhéyi.

¹⁴ Nyí nyákà nyönzì ìngbàti ilí ndì dhu mà imbà onungonungà na, ndirò imbà agótá na. ¹⁵ Ndi dhu bhéyi ní ndì nyí nyádè ² imbà nzére dhu tó ka kózàna dhu rí ² nyuyatsì ale tó, ndirò Kàgàwà-nyíkpò ³ flà ale tó. Nyí nyádè ² Kàgàwà bhà nzónzo nyà, yà imbà arí ² otsu nà yà adzi ³ nzérentaté, ndirò iwa úwí Kàgàwà rò rò ale nzínzi ³ ale tó. I ale nzínzi ³, nyí nyí ² àdhàdhì awáwù bhéyi yà adzi ³, ¹⁶ nyámbe ipirònga àbhù rí Òte nòvò dò abádhí tò. Ndi dhu bhéyi ní ndì, Krístò ríngò níngan, ma madhyà milè okükù dò rò, ìnzà nzínzikù ³ ma mózè kasù mà, obhùdù mânà nûwí kôkôrò nídhun. ¹⁷ Ka kí mbà ima mà òho, ní azùdu ní ² ina àdhàdhì yà perè tó ka kábina Kàgàwà tò iżá dò ka karédhòna dìvayì bhéyi. Ndi perè ní yà Kàgàwà nyí nyá ² ní füká a'uta mà, Kà tò nyí nyarónzina kasù mânà. Ní idhèdu níka wà ndì, ndirò alé-idhè níka wà ndì atdíkpá nyí mânà kóró.

¹⁸ Nyí mà átò idhèka nákà ndíka ndì, ndirò ndì idhèka ákà ndíka ndì atdíkpá ima mânà.

^a2.8 Mèsàlabhà dò Pbàrómá náutónà ale ní, ádrèngbà afatá-okù dò rò ka kòtdì ànyaña ndíñt ka kohó tó ale.

^b2.10 Isa 45.23-24. Adzi-tsì nga tó ka kátina ní èvvé ale náarówu i nga.

Połò rí Timòtewà mà Èpàfròditò mènà-kàsà ի՛՛ dhu
(1Tè 3.1-11; 1Kò 16.15-18)

¹⁹ Ádrèngbale Yésù òzè ní, ma mòhò dhu-atdyú movì Timòtewà ngúfe idho dzidò tiku ծ, ndíni afidu abá tí օbi dákò ma mábàna mákterù ní. ²⁰ Obhó tí, ma mí mbä ՚í ngätsi ale yà faká iréta rádè ndako mènà nà, ndirò yà nyí nàndà dhu dö rádè atdyúna ՚í obhó nyà ale. ²¹ Ngäkpà ale kóró náarónena dhu ní gásaya ՚onzi rádè ՚írirò dhu, pbétè abádhí arí nzí inga iré Yésù Krístò bhà dhu dö. ²² Nyí nyà, nyí nyàni wà ՚ingbà dhu bhëyi mätí Timòtewà nyà nditirò níté ndí, iwà ákä ale tí dhu. Obhó tí, kõnzi ՚ldzi Mákterù t'ánota tó kasu atdíkpá ma mènà, àdhàdhì ngbángba arí kasu ՚onzi àbanà mènà dhu bhëyi. ²³ Nírò, ma mözè dhu ní, movì ka tiku ծ, rúdù rí ndonzi yà ima ka kósò rò dhu dö ma mí awáwà àbà rörò tí. ²⁴ Ima, ma mà’ù wà dhu atdídò, Ádrèngbale Yésù òzè ní, ima nyà ma-lírò ma rarrà àrà àrà nyändà átò ngúfe idho dzidò.

²⁵ Pbétè, ma mala ákakå dhu tí dhu ní ՚í madu àlë t'áldònà Èpàfròditòc tiku ծ. Ka ní ndí kasu tó ՚dhdì, yà atdíkpá mà marí ՚ldzi Mákterù tó ՚ila ügye mènà ale. Ka ní ndí nyí nyívi kàsádu ՚onzi tí mèndzènà-atdyú nà ma m'í tò ale. ²⁶ K'í tí dhu-atdyú nà atdídò ndàla nyí kóró t'dítidò, ndirò kà-afí úbhì inga iré rò atdídò iwà nyí nyírò ndí ndí ՚í andí nà dhu dhu-okú dö rò. ²⁷ Obhó tí, k'í ՚í andí nà mbèmbe ndòvè, pbétè Kàgàwà nábà ՚izü kà-dò, ndirò ՚inżí ní kà-dò tí atdirò, pbétè, dùdù mâtí ՚atò, ndíni ՚imbä ma m'í tí ՚izü nà ngätsi ՚izü dò. ²⁸ Nírò ma móvì ka tiku ծ tsàkàtsákà, ndíni ՚idhèku ika tí ndí kàlă nyí nyí nyí ՚izü dò, ndirò ndíni pbákà ՚izü adà tí òongo ake olù. ²⁹ Nírò, dhu ákä nyákò àbadhi ádrèngbä dhèdhè nà atdídò Ádrèngbale Yésù-nyutsì. Nyí nyákà wà nyäbhü ՚ifeta wò dhu bhëyi ale-tidò tò. ³⁰ Obhó tí, Krístò bhà kasu-okú dö rò nga ní ndí kàtsu ndòvè ní. Kàtsu ndiwí pbìndà ípirònga yà ՚inżí nyí nyàmbènà iwù nà nyí-tírò idù mèndzènà tó dhu nà ndí ndárà irà rò idù rò.

Kàgàwà arí ՚indru ՚dzù obhónangatále tí ní ՚ldzi ՚sf

3 ¹ Ní kòmbí àbanínzó, ՚idhèku ákä ndíka ndí Ádrèngbale Yésù-nyutsì. Mabhò rí ՚inżí mandí dhu fákè t'dítidò, yà iwà ma mändí angyi fükè dhu dö dhu rí ՚í mbä. Ndirò fükè, ndí dhu ní nyòdò rádè dhu. ² Nyàndà nga mbëyi nzére dhu ՚onzi arí ale nà, kókò ՚itsé, yà ale-՚onzinga ՚obholo ka kí dhu tó mèndzènà dö tí ikò ale. ³ Àlë ní ndí obhóna ale-՚onzinga t'obholota ní ka kóbhólò ՚onzingáya ale. Obhó tí, àlë kárí Kàgàwà ՚atë kàbhà Alafí bhà ՚undata ní, ndirò àlë-՚idhè náarí ndíkà Yésù Krístò-nyutsì. Àlë nyà, àlë klii nzá àlë-atdyú ale-rgbò tó dhu dö tí ndíni àlë kabá tí ՚ogħu otuna ՚. ⁴ Pbétè ima mà ՚atò, ma m'í ՚inè milí atdyúdu ale-rgbò tó dhu dö. Ní ngätsi ale mà náapé atdyúna ՚ílæ ale-rgbò tó dhu dö, ní atdyúdu nösé wà kàbhà-tsí dònä. ⁵ ՚Onzidù nga ka kabhólò àrè rí ՚idhòdu ՚isë ՚idhò ՚. Ima ní Mènıràyeli, Bènyàmin-đhú bvæ ale. Ndirò ima ní Mèbbràniyà nyà, Pbàèbrànnyà tó mèndzukurø. Ndirò Pbàyàhúdí tó ՚Uyátá nàndà dhu ՚, ima ni ՚í Mèfàrlısayò. ⁶ Faká ՚Uyátá *Pbàyàhúdí tírò ma mífu atdídò dhu-okú dö rò, ma m'í ՚nà օbi ní *Kànisà rò ma mávu atdídò ní. Ndi ՚Uyátá ávi kongò ՚ifanà obhónanga tó dhu nàndà dhu ní, nzére dhu tí ka kádà ՚dzènà dhu ní ՚í ՚imbä nyedutsì.

⁷ Pbétè kóró kárí dhu ní ՚í ՚ldzi dhu idù. Ní kòmbí, Krístò-okú dö rò ma mòzè ՚í dhu rí ՚í ՚imbä t'ya nà dhu tí. ⁸ Obhó tí, ՚inżí afidu rüguru rörò, ma mòzè kóró dhu rí ՚í ՚imbä t'ya nà dhu tí, yà Yésù Krístò pbákà Ádrèngbale ma mènì dhu tó ádrèngbanga-okú dö rò. Kókù dö rò, ma ma’u wà mïdzà mà kórr dhu rö rò, madà ՚dzènà rí ՚í àdhàdhì ՚izü bhëyi, ndíni ma mabá tí Krístò, ⁹ madà motu nyènatsì. Kàgàwà arí mòzè obhónangatále tí, ՚inżí ní ՚Uyátá ՚if ՚ma marí dhu-okú dö rò. Pbétè kárí mòzè obhónangatále tí Krístò-okú dö rò. Kàgàwà ní ndí obhónanga tó perè ՚andò arí ՚indru tò ale. Ndirò, Kárí ՚andò fíyò ale ní

^{2.25} Èpàfròditò ní ndí Filipì tó kigò ՚ *pbàkrístò náavì ràrà fíyò perè nà Połò tò imbi ՚. Ní ka ní ndí ubhínà ndàdu rò Połò ՚andò bhàrawà nà.

Kristò ná'ù ale.¹⁰ Ma mòzè dhu ní, meni Kristò, Kà ràdà kasù ònzì nyadutsi ádràngbänga tó obi nà àdhàdhì Kàgàwà anzì kasù ádràngbänga tó obi nà, ndàbhù Kristò ringbè ndì ove-bvù rò dhu bhëyi. Ngätsi dhu ma mòzè ní, mabà àpbè Kristò-okú dò rò àdhàdhì Käbà àpbè okúdu dò rò dhu bhëyi, madà ma'ù movè Kökú dò rò àdhàdhì Kävè okúdu dò rò dhu bhëyi.¹¹ Ndi dhu bhëyi ní ndì, ma mít'ì a'uta nà ìngbè ma ringbèya ma átò ove-bvù rò.

Dhu àkä kadzi ale ongut nà tí, ràrà àhù këtsà ka kowu dhu ò

¹² Ma mòzè nzá mati iwà ma ràrà àhù Kristò ànì ma mí àkä àkä dhu bhëyi dhu ò, ndirò ngätsi ní, iwà ma ròngò àkäkä ale tí. Pbétù ma màdzi wà ma ongut nà tí, ndíñì ma mili tí ma Kristò bhëyi. Obhò tí, Yésù Kristò nòpì wà ma mít'ì pbéndà ale tí.¹³ Abanñzó, ma mòzè nzá ma ma-tírò iwà ma mårà àhù ndì ófò ñ dhu tí, pbéntu ma mònzi atdí dhu kèle: ma màdzo dzidu dò ma mährà dhu rò rò, madà àmbe obi ònzì dò ndíñì ma mabá tí yà angiyin rò rí'ì idù dhu.¹⁴ Ní, ma màdzi wà ma ongut nà tí, ndíñì ma mabá tí idù perè ndì ongut ètsà ma mårà i. Kàgàwà rí alè unzi òrù-akpà ò rò ndíñì alè kabá tí ndì perè Yésù Kristò-otù ñ.¹⁵ Ndirò alè'ì köró, yà iwà alè kó'ò alè-así ònzà rò rò, alè kákà alè rí'ì wò atdí irèta nà tí. Ndirò dhu apé rí'ì inè nyí nyí'ì vurò irèta nà dhu tí, ní Kàgàwà rí awáwù ìtè ìtè fükè ndì dhu dò.¹⁶ Ìnè mâtí i dhu rí'ì rò, dhu àkä alè ràmbe òtse dò angyi tí yà iwà alè kópè ongut nà.

¹⁷ Abanñzó, nyangut pbákà ófò. Ndirò, nyàdì nyíkpóku yà mǎ mít'è fükè ófò ñ arubhi ale-rò.¹⁸ Obhò tí, ábhë ale nyí rí inè yà Kristò bhà mèsalabha dò róte Ídzì Mákérà násà. Ní, ma móvò wà dhu fükè ibì-gànà, ndirò kànì ma mí kòvò kòmbí fükè tdítdò nyídu-dha nyí nà,¹⁹ abadhí rí fuyò ipirònga iwlì yà ìnzì aráve dhòdhóhdhónga nà kàzù ò. Abadhí tó mängà ní òya. Abadhí rí 'ilè ní ilèta ní nyiya àbhë rí riwù. Ndirò, abadhí tó irèta rí'ì yà adzi ñ dhu dò tó.²⁰ Alè'ì na, alè ní òrù-akpà ñ bhà. Ndirò, yà alè karódona alè tó Ògaba, Ádràngbale Yésù Kristò níraya ányirò.²¹ Këwèya yà ivivíngá tó alè-ngbò, ndègèrè ròfò ndì ádràngbà awáwù tó ngbøna nà. Kõnziya ndì dhu ní obi ní yà köró dhu dò ndì ndarí'ì ádràngbänga nà ní obi.

Pòlò rí sedzà àbhù Filipì õ bhà tò dhu

(Fil 2.1-3; Kòl 4.2; 1Tè 5.16; Yák 3.17-18; 1Pé 5.7)

4¹ Ní wò dhu-okú dò rò, yà atdídò ma mózè nyí rò àbanñzó, ma mònzi nyí nyíkò pôtsó Ádràngbale Yésù-nyatsi. Nyí ní ndì nyí nyí'ì pbákà dhèdhe tí, ndirò ma mabáya mchèlmà tó perè tí.² Ma mít'dè nyí Èödiyà, ndirò ma mít'dè nyí Sènètükà, nyí nyákà nyökò irita ñ Ádràngbale-nyatsi.³ Ndirò inyì átò, yà atdídò ndì néftu kasù tó oħħidú, ma mònzi nyí nyonzì kükò vèbhále dzènà, rüngbò ì fuyò irèta ñ. Obhò tí, abadhí ádži ì atdídò atdíkpà íma mânà Ídzì Mákérà t'énota tò. Abadhí nzínzi õ rí'ì átò ní Kélèmetù mà, kasù tó ngúkpà oħħidu mânà. Abadhí köró nòçvò rí'ì inè ipirònga tó bhükù ñ.

⁴ Idhékut àkä ríka ndì köró idho ñ Ádràngbale Yésù-nyatsi. Tdítdò ma mâtina: Idhékut ràkä ríka ndì!

⁵ Fükè iyònga nákà köró ale ràni. Ádràngbale rïngò dhu rí'ì fkyèrò.⁶ Nyí nyákà nzá nyíti afikò atdí dhu ní mâtí. Pbétù köró dhu ñ, nyí nyákà nyonzì nyí nyí atdyúna òho dhu Kàgàwà-fò itsðta ñ ndirò kïtdè nyí nyí rò rò, nyadò òwu òtsò àbhù rò kà tò.⁷ Nírò ní ndì Kàgàwà bhà mährängà, yà köró ale tó irèta dònà ósè, ní rádà afikò mà fükè irèta mânà nôdò Yésù Kristò-nyatsi.

⁸ Kà ríku dònà rò ní àbanñzó, nyòngò fükè irèta àli obhóná dhu tí rí'ì köró dhu dò, ifuta tó köró dhu dò, obhónanga tó köró dhu dò, Kàgàwà-nyíkpó õ ilà köró dhu dò, ale-nyíkpó nòfò köró dhu dò, àkäkä kænò idzi köró dhu dò, ndirò köró dhu ilèta nà àkä mà, mâtsemerè nà àkä mânà dò.⁹ Ní, nyí nyákà nyòngò ònzìnà dhu ní yà fükè ma mûdhe dhu,

yà fudú rò nyí nyáko dhu, yà nyí nyíri tsàdú dhu, ndirò ma mónzina rò nyí nyála dhu. Ní màràngà ibho arí Kàgàwà ràdà t'í atdíkpá nyí mánà.

Pòlò rí òtsò àbhàk Filipì ɔ bhà tò dhu

(2Kò 9.6-15; Fil 1.7; Èbr 13.5,16)

¹⁰ Ma mábà dhèhdhe abhò Ádràngbále Yésù-nyutsì, ma màla nyí nyìrè ma, nyöñzì dzànàdu tdítdò rò. Obhò tí, ma mózè nzá matí, nyí rádzo rùdú rò, pbéti nyí nyábà nzá ndi fangà, nyítè inè nyí nyí i mirè nyí ró dhu idù. ¹¹ Ndirò, ma mènò nzá dhu wò dhu bhéyi, dhu òtdò ndi rùdú dhu-okú dò rò. Obhò tí, ma méní wà ma inzì yà ma mít' ñóna ófò rí monzì nzére dhu nà. ¹² Ma méní wà ma imba dhu rí t'í fudú rórò ma madi dhu nà, ndirò ma méní wà ma ñónzì ñ ma madi dhu nà. Kórò ngari ɔ, ndirò kórò ófò ɔ, ngebòdu ófò wà ndi àle ma maledi, ndirò àwù nà ma madi dhu nà, ñónzì ñ ma madi, ndirò ngätsi ní dhu òtdò ndi rùdú dhu nà. ¹³ Ádràngbále arí ndi obi ibho idù monzì kórò kókò dhu ní. ¹⁴ Pbéti, nyí nyónzì dhu mbéyi nyápbo nyí atdíkpá ima mánà pbákà ápbè ɔ.

¹⁵ Nyí, Filipì ɔ bhà, nyí nyèni wà yà dhu mbéyi nyé: ma ráhu fèkù pbìri Mákèdòniyà ɔ rò yà ma mópè mènò Ídzi Mákèrù fèkù dhu-dzidò. Ndì kàsèmì ɔ rò ndi nòpè rò, nyí i kélè ní ndi kórò *kànísá nzínzi ɔ nyí nyónzì dzànàdu nyí nyibhona ndirò ma móbanà fèkù rò dhu-otù ɔ. ¹⁶ Tèsàlònìkà tó kigò ɔ ma mít' rò mâtí, nyí nyívì mèdzènà idù ibí-gàna nyé, ma mít' atdyúna òho dhu-okú dò rò. ¹⁷ Ma mózè nzá matí, ma mónenà dhu ràrò makò perè kélè, pbéti ma mózè dhu ní Kàgàwà ràso nyí atdídò yà idù nyí nyónzì ídzinga-okú dò rò. ¹⁸ Obhò tí, ma mít' inè kórò dhu nà, ndirò ma mít' kà nà atdídò ròsè. Kòmbí, iwà Èpàfròditò nshò fèkù perè kórò idù dhu-okú dò rò, ma màkà wà ma mít' atdyúna òho dhu ní. I perè rí t'í àdhàdhì yà mbéyi róngu akye bhéyi, ndirò yà iwà Kàgàwà à'ù, ràdà nyíkpóna òfò kàzù ò ka kùbì izá tó perè bhéyi. ¹⁹ Ní, pbákà Kàgàwà rí nyí nyí atdyúna òho kórò dhu nítrò fèkù, Yésù Krístò-otù ɔ, pbìndà ñónzì tó ádràngbànga tó awáwè ka kàndà rò. ²⁰ Kàgàwà, àlë t'Ábanà nákà ilèta nà dhòhdhódhónga nà. Àmìnà.

Bhàrwàwà ríku dòná rò ovìta

²¹ Óvì nyòvì Kàgàwà bhà ale kóró, Yésù Krístò-ovò rò. Mä mít' mánà atdíkpá adódu nòvì nyí. ²² Ndirò, Kàgàwà bhà ale kóró, ròsè dòtsí ní kókò kámá dò ádràngbà kamà, *Kàyìsarà bhà idzá rí t'í ale nòvì nyí átò.

²³ Ádràngbále Yésù Krístò àkà ndàso nyí.